

HRVATSKA I FONDOVI EUROPSKE UNIJE 2014.-2020.

ULAGANJE U BUDUĆNOST

Konzultacijski dokument

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Datum objave: 26. studenoga 2013. godine
Datum do kojeg se zaprimaju komentari: 20. siječnja 2014. godine

Uvod

Svrha konzultacijskog dokumenta

Svrha ovog konzultacijskog dokumenta je nastaviti proces javnih konzultacija vezano uz planiranje i programiranje europskih strukturnih i investicijskih fondova za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. godine, koje su započete u lipnju 2013. U tom smislu, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, kao tijelo zaduženo za organizaciju i koordinaciju procesa pripreme plansko-programskih dokumenata za navedeno razdoblje, poziva sve zainteresirane dionike na davanje komentara na prijedlog strategije i prioriteta ulaganja za buduće programe koji će se financirati iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju 2014.-2020. godine. Prijedlog strategije i prioriteta ulaganja rezultat su opsežne pripreme i angažmana različitih dionika koji su uključeni u sam postupak programiranja kroz rad Tematskih radnih skupina. Kroz ovaj Konzultacijski dokument sažeto su predstavljeni prijedlozi strategije i područja ulaganja te se stavljaju na razmatranje ključne pretpostavke vezano uz problematiku pojedinih sektora (trenutno stanje, gdje želimo biti u budućnosti – ciljevi, što i na koji način trebamo učiniti kako bismo ostvarili željene ciljeve i promjene – ključne aktivnosti i/ili glavna područja djelovanja i ulaganja).

Prijedlozi za ulaganja iz strukturnih i investicijskih fondova pripremljeni su sukladno zakonodavnim prijedlozima za Kohezijsku politiku i Zajedničkom strateškom okviru poštujući zajedničke europske ciljeve strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast.

Kako se očitovati

Zainteresirane dionike pozivamo da svoje mišljenje na prijedlog strategije i područja ulaganja za razdoblje 2014.-2020. godine dostave u obliku ispunjenog Konzultacijskog obrasca koji se nalazi na kraju ovog Konzultacijskog dokumenta, poštom ili na e-mail adresu navedenu u ovom dokumentu do 20. siječnja 2014. godine.

Više informacija o strukturnim i investicijskim fondovima možete pronaći na web adresi www.strukturnifondovi.hr.

Kontakti

Za detaljnije informacije i upite:

Uprava za strateško planiranje
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske
Račkoga 6
10000 Zagreb

e-mail: konzultacije2014-2020@mrrfeu.hr

Sadržaj

Predgovor	3
Partnerski sporazum i operativni programi	4
Programska strategija	6
<i>Područja ulaganja</i>	
<i>Jačanje istraživanja i inovacija</i>	<i>7</i>
<i>Poticanje poduzetništva, poboljšanje poslovnog okruženja i konkurentnosti</i>	<i>9</i>
<i>Poboljšanje dostupnosti i korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija</i>	<i>11</i>
<i>Poticanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa</i>	<i>13</i>
<i>Poboljšanje prometnih mreža i infrastrukture</i>	<i>15</i>
<i>Povećanje sudjelovanja na tržištu rada i osiguravanje potrebnih vještina</i>	<i>17</i>
<i>Smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti</i>	<i>19</i>
<i>Poboljšanje kvalitete, relevantnosti i dostupnosti obrazovanja</i>	<i>21</i>
<i>Poboljšanje učinkovitosti javne uprave i pravosuđa</i>	<i>23</i>
Idući koraci u programiranju	25
Konzultacijski obrazac	26

Predgovor

Poštovani,

Republika Hrvatska prvi puta kao ravnopravna država članica Europske unije planira ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje od sedam godina. Plansko-programski dokumenti kojima određujemo naša buduća ulaganja sukladno našim potrebama i razvojnim potencijalima se u mnogočemu razlikuju od dosadašnjih te se ujedno donose u izazovnim gospodarskim i socijalnim prilikama. Nema sumnje da su europska sredstva u Republici Hrvatskoj i do sada podupirala konvergenciju Republike Hrvatske s ostalim državama članicama Europske unije, gospodarski rast i zapošljavanje, no u budućnosti će se ta sredstva još i više morati usmjeriti na rješavanje strukturnih nedostataka i podizanje konkurentnosti kako bi našu zemlju čvrsto usmjerili na put održivog gospodarskog rasta i blagostanja.

U razdoblju 2014.-2020. godine Republici Hrvatskoj će biti na raspolaganju 8,029 milijardi eura iz europskih strukturnih i investicijskih fondova za provedbu Kohezijske politike. Ta sredstva su sukladno strategiji Europa 2020 i Zajedničkom strateškom okviru namjenjena za ciljeve zapošljavanja, povećanog ulaganja u istraživanje i razvoj, prilagodbu klimatskim pomjenama, povećanje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije, ulaganje u obrazovanje te smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti.

Naši nacionalni ciljevi do 2020. godine usmjereni su prije svega na povećanje konkurentnosti, smanjenje regionalnih nejednakosti i jačanje ljudskih resursa. U sklopu programiranja, identificirali smo šest strateških područja u kojima očekujemo promjene korištenjem sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, a to su: konkurentnost (razvoj konkurentnih i inovativnih poduzeća), "zeleno" življenje (promicanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa), povezanost (održiva i moderna prometna i mrežna infrastruktura), zapošljivost (povećanje sudjelovanja na tržištu rada i poboljšanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja), siromaštvo (smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti) i javne usluge (učinkovita javna uprava i pravosuđe). Kako bismo ostvarili što bolji učinak predložimo tematsku koncentraciju sredstava Kohezijske politike na ograničena područja s najvećim potencijalima za rast, ispravljanje strukturnih nedostataka i ulaganje u strateške projekte koji će imati transformirajući učinak na hrvatsko gospodarstvo.

Prošli tjedan Europski parlament prihvatio je zakonodavni paket za Kohezijsku politiku te time dao potvrdu reformama i uvođenju novih pravila za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u 2014.-2020. godini na razini Europske unije, koja bi trebala preusmjeriti ulaganja u realni sektor i područja koja su ključna za rast i zapošljavanje. Reforma Kohezijske politike uvodi novi set pravila te stavlja veći naglasak na mjerljive učinke ulaganja i poveznicu s ekonomskim upravljanjem. Za Hrvatsku to znači usmjeravanje sredstava na strukturne reforme i pokretanje gospodarstva.

Središnje načelo u pripremi programskih dokumenata za iduću financijsku perspektivu Europske unije je partnerstvo. Od samog početka akteri iz javnog, privatnog i nevladinog sektora aktivno sudjeluju u plansko-programskim procesima kroz rad Tematskih radnih skupina i zajednički oblikuju buduće programe Kohezijske politike u Hrvatskoj. Prve Partnerske konzultacije početkom lipnja 2013. godine označile su početak javne rasprave o područjima koja će se financirati iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u okviru financijskog razdoblja Europske unije 2014.-2020. godine. Objavom ovog Konzultacijskog dokumenta nastavljamo proces javnog dijaloga. Sa zanimanjem očekujem Vaše mišljenje na ovaj dokument koje će značajno doprinjeti plansko-programskim procesima i pomoći u konačnom oblikovanju programa koje će Republika Hrvatska podnijeti Europskoj komisiji u prvoj polovici 2014. godine.

prof. dr. sc. Branko Grčić
Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Partnerski sporazum i operativni programi

Kohezijska politika Europske unije pruža okvir za financiranje širokog spektra investicija i projekata s ciljem poticanja gospodarskog rasta u državama članicama Europske unije. Institucije Europske unije revidiraju i unaprjeđuju politiku svakih sedam godina. Sljedeći krug programa pokriva razdoblje 2014.-2020. godine.

Vlada Republike Hrvatske započela je s pripremama za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.-2020. u travnju 2012. godine. Programi će biti sufinancirani od strane europskog proračuna, a zakonodavstvo koje će to omogućiti trenutno se raspravlja na razini Europske unije¹. Svaka država članica je dužna pripremiti Partnerski sporazum skicirajući svoju strategiju i prioritete ulaganja sukladno Zajedničkom strateškom okviru i ciljevima strategije Europa 2020.

Partnerski sporazum je krovni plansko-programski dokument u kojem Republika Hrvatska kao država članica obrazlaže svoju strategiju i opravdanje za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova za postizanje ciljeva strategije Europa 2020 i nacionalne prioritete s posebnim naglaskom na rješavanje prepreka rastu koji su identificirani u Ekonomskom programu Republike Hrvatske 2013. (preteća Nacionalnog programa reformi koji će Hrvatska kao ravnopravna država članica Europske unije sastavljati po prvi puta u 2014. godini u sklopu Europskog semestra). Partnerski sporazum priprema se u dijalogu s Europskom komisijom, uz sudjelovanje sljedećih partnera: predstavnika regionalne (lokalne) samouprave, gospodarskih i socijalnih partnera te organizacija civilnog društva odnosno nevladinih organizacija. Partneri će također sudjelovati u pripremi, provedbi, nadzoru i vrjednovanju programa.

Operativni programi su plansko-programski dokumenti u kojima se detaljnije opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova. Za razdoblje 2014.-2020. godine, Hrvatska priprema tri operativna programa za provedbu Kohezijske politike: Operativni program za konkurentnost i koheziju, Operativni program za učinkovite ljudske resurse i Operativni program za tehničku pomoć.

Okvir za izradu plansko-programskih dokumenata definiran je na razini Europske unije i jednak je za sve države članice. Unutar zadanih okvira, svaka država članica određuje svoje specifične ciljeve i prioritete ulaganja prema jedanaest tematskih ciljeva:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija
2. Poboljšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija
3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture
4. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO₂ u svim sektorima
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima
6. Očuvanje i zaštita okoliša te promicanje učinkovitosti resursa
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u ključnoj infrastrukturi
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja te podrška mobilnosti radne snage
9. Promicanje socijalnog uključivanja, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije
10. Ulaganje u obrazovanje, obuku i strukovno obrazovanje za vještine i cjeloživotno učenje
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javne uprave i dionika te učinkovita javna uprava

¹ Europski parlament prihvatio je novi zakonodavni paket za Kohezijsku politiku 19. studenoga 2013. godine te time dao potvrdu novih pravila koja bi trebala preusmjeriti ulaganja u realni sektor i područja koja su ključna za rast i zapošljavanje. Reforma Kohezijske politike uvodi novi set pravila te stavlja veći naglasak na mjerljive učinke ulaganja i poveznicu s ekonomskim upravljanjem.

i u skladu s pet glavnih ciljeva strategije Europa 2020:

- Stopa zaposlenosti populacije u dobi 20-64 godine od 75%
- Stopa ulaganja u istraživanje i razvoj od 3% BDP-a EU
- Smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20%, povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnim izvorima energije za 20% te povećanje energetske učinkovitosti za 20%
- Smanjenje populacije koja rano napušta školovanje ispod 10% te povećanje populacije u dobi 25-34 godine sa završenim tercijarnim stupanjem obrazovanja na preko 40%
- Smanjenje populacije ugrožene siromaštvom ili socijalnom isključenosti za 20 milijuna

Čitav proces programiranja (izrade plansko-programskih dokumenata) koordinira Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Odlukom Vlade Republike Hrvatske, 6. rujna 2012. godine («Narodne novine», br. 102/12) osnovano je međuresorno Koordinacijsko povjerenstvo za pripremu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. godine koje je odgovorno za pripremu programskih dokumenata, kao osnovu korištenja sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. Koordinacijsko povjerenstvo nadzire rad šest Tematskih radnih skupina koje izrađuju Partnerski sporazum i operative programe. Tematske radne skupine sastavljene su od predstavnika institucionalnih partnera (dužnosnici i službenici ministarstava, agencija, javnih poduzeća i dr.), gospodarskih i socijalnih partnera, predstavnika područnih (regionalnih) i lokalnih samouprava te ostalih zainteresiranih skupina koje predstavljaju potrebe građana i poduzeća. Podijela nadležnosti za programiranje pojedinih tematskih ciljeva i popis članova Tematskih radnih skupina dostupni su na mrežnim stranicama www.strukturnifondovi.hr.

Programska strategija

Cilj programske strategije za financijsko razoblje Europske unije 2014.-2020. godine je prikazati na koji način će europski strukturni i investicijski fondovi podržati ostvaranje nacionalnih ciljeva u okviru strategije Europa 2020.

Krovni nacionalni razvojni ciljevi (određeni prema nacionalnoj udaljenosti od zacrtanih vrijednosti glavnih ciljeva strategije Europa 2020²) u navedenom razdoblju jesu:

1. Povećati konkurentnost gospodarstva i zaposlenost te osigurati rast temeljen na korištenju vlastitog znanja (doprinosi glavnim ciljevima zaposlenosti, istraživanja i razvoja te obrazovanja)
2. Smanjiti siromaštvo i jačati socijalnu uključenost (doprinosi ciljevima smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti te obrazovanja)
3. Smanjiti regionalne nejednakosti i osigurati kvalitetne uvjete života (doprinosi ciljevima prilagodbe klimatskim promjenama i energetike, smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti te obrazovanja)

Republika Hrvatska odabrala je koristiti sredstva iz europskih strukturnih investicijskih fondova u području svih jedanaest tematskih ciljeva strategije Europa 2020, no unutar tih ciljeva koncentrirat će ulaganja na one investicijske prioritete koji mogu polučiti najveći doprinos u ostvarenju tri krovna nacionalna razvojna cilja, u smislu gospodarskog rasta (mjereno primjerice porastom bruto domaćeg proizvoda), rasta zaposlenosti (mjereno primjerice porastom stope zaposlenosti) i očuvanja prirodnih resursa (mjereno primjerice ekološkim otiskom).

Šest strateških stupova u kojima očekujemo promjene korištenjem sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova jesu:

- **konkurentnost** - Razvoj konkurentnih i inovativnih poduzeća
- **zeleno življenje** - Promicanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa
- **povezanost** - Održiva i moderna prometna i mrežna infrastruktura
- **zapošljivost** - Povećanje sudjelovanja na tržištu rada i poboljšanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja
- **siromaštvo** - Smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti
- **javne usluge** - Učinkovita javna uprava i pravosuđe

² Nacionalne vrijednosti za glavne ciljeve strategije Europa 2020 određene su po prvi puta u okviru Europskog semestra u nacionalnom dokumentu Ekonomski program 2013. godine (neslužbeno), a službeno će biti donesene (revidirane) u sklopu Nacionalnog programa reformi koji se donosi u travnju 2014. godine.

Jačanje istraživanja i inovacija

Hrvatska ima jednu od najnižih stopa ulaganja u istraživanje i razvoj u EU (0,76 % BDP-a u 2011. godini), s visokim udjelom uloženi sredstava iz javnih izvora (0,42 %) i tek 0,34% BDP-a uloženo iz poslovnog sektora. Usporedbe radi, 2011. godine države EU-27 uložile su u prosjeku dva i pol puta više u istraživanje i razvoj u odnosu na Hrvatsku. Izvješća ukazuju da povećana ulaganja u istraživanje i inovacije daju potencijalno veliki doprinos rastu BDP-a, odmah nakon zapošljavanja. Hrvatska ima dobru bazu znanja i svjetski prepoznatu tradiciju invencije. Hrvatski znanstvenici aktivno surađuju s europskim kolegama i u svijetu. Osim toga Hrvatska ima međunarodno priznate znanstvenike u domovini i među iseljeništvom. Stoga se pretvorba znanja u povećanje produktivnosti i inovacije mogu smatrati glavnim potencijalom za gospodarski razvoj Hrvatske. To međutim, zahtijeva niz poboljšanja, ponajprije u fragmentiranoj nacionalnoj inovacijskoj politici, poboljšane uvjete i poticaje za istraživanje, razvoj i inovacije, reformu javnog financiranja istraživanja uvođenjem kompetitivnih mehanizama financiranja, istraživačku transformaciju sveučilišta, okrupnjavanje i stimulaciju izvrsnosti, mjere za poboljšanje učinkovitosti i poticanje suradnje poslovnog sektora sa znanstvenom zajednicom. Inovacijski sustav potrebno je usmjeriti prema potrebama poslovnog sektora uz doprinos svih aktera iz čitavog trokuta znanja (istraživačka zajednica, obrazovni sektor i inovacije / poslovni sektor).

Hrvatska nije učinkovita u pretvaranju ulaganja u istraživanje i razvoj u patentabilne rezultate i gospodarsku vrijednost. Unatoč niskoj ukupnoj razini bruto izdataka za istraživanje i razvoj, Hrvatska još uvijek troši više na istraživanje i razvoj po stanovniku u odnosu na druge zemlje EU-a sa sličnom razinom dohotka. Međutim, patentna aktivnost je slaba. Patentiranje je značajni pokazatelj jer patenti predstavljaju vezu između izuma, inovacija i tržišta. Ovi pokazatelji upućuju na zaključak da nije samo niska razina ulaganja u istraživanje i razvoj prepreka razvoju, već je to i nacionalni inovacijski sustav koji je neučinkovit u komercijalizaciji istraživanja. Okvir za poticanje inovacija i provedbu inovacijske politike treba poboljšati te na taj način stvoriti povoljne uvjete za porast inovacija.

U posljednjih nekoliko godina Hrvatska je poduzela korake za jačanje istraživačkog kapaciteta provedbom mjera i usvajanjem politika koje su u skladu s politikom EU-a o Europskom istraživačkom prostoru i reformskih mjera kojima su predložene izmjene i dopune Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, a koje su usmjerene na stvaranje zakonodavnog okvira za kompetitivno programsko financiranje javnih znanstvenih organizacija. To su važni doprinosi jer su njima uspostavljeni preduvjeti za poboljšanje istraživačke aktivnosti, što u kombinaciji s ulaganjima u istraživačku infrastrukturu, kvalitetno upravljanje i kroz poboljšanje suradnje između znanstvenih organizacija, sveučilišta i privatnog sektora može rezultirati boljom orijentacijom istraživanja na potrebe gospodarstva.

Nedovoljna suradnja između privatnog i javnog sektora je još jedna prepreka za bolje inovacijske rezultate. Potpora zajedničkim projektima između poslovnog sektora i znanstvene zajednice stoga se smatra prioritetom te pritom postoje značajne prednosti za poduzeća i istraživače iz javnog sektora. Nedostatak interesa na razini industrije i nedostatak motivacije znanstvene zajednice treba sustavno rješavati, pri čemu klasteri, tehnološke mreže i uredi za transfer tehnologije pri javnim znanstvenim organizacijama mogu uvelike doprinjeti boljoj suradnji.

U Hrvatskoj je najveći broj istraživača zaposlen u visokom obrazovanju i državnom sektoru (75%), dok je istraživačkog osoblja u poslovnom sektoru mnogo manje, što može biti prepreka za daljnji rast.

Općenito se smatra da je upravo taj segment odgovoran za tržišno orijentirana istraživanja. Također, istraživačko intenzivne tvrtke obično imaju konkurentsku prednost na tržištu. Stoga treba povećati udio radne snage zaposlen na poslovima istraživanja i razvoja, posebice u poslovnom sektoru.

Ulaganja u klastere konkurentnosti i inovacijske mreže su važne odrednice hrvatske konkurentnosti na svjetskim tržištima. Hrvatskim gospodarstvom dominiraju tradicionalni i nisko-tehnološki sektori i proizvodnja. Međutim, postoji nekoliko globalno konkurentnih industrijskih segmenata (neto izvoznici proizvoda), koji se podudaraju s jakim istraživačkim kapacitetima u istim područjima. To su područja elektronike i naprednih materijala, energetike, digitalnih tehnologija, biotehnologije, prehrambene tehnologije i zdravlja. Ovo su ujedno

ključne tehnologije (KET) za jačanje konkurentnosti na globalnoj razini te je za očekivati da će igrati sve važniju ulogu i u hrvatskom gospodarskom razvoju. Odgovarajuće gospodarske grane (niše) gdje hrvatske tvrtke uspješno primjenjuju istraživanje i razvoj na razvoj proizvoda su specijalizirana transportna oprema i vozila, električni strojevi i električni proizvodi, specijalni alatni strojevi, proizvodi od plastike, kemikalije, zdravstveni i medicinski proizvodi i pomagala. S obzirom na hrvatske prirodne i geografske značajke, kao i industrijsku tradiciju, postoji potencijal za gospodarski rast kroz razvoj ekološki prihvatljivih zelenih i plavih tehnologija (posebice s primjenom u ribarstvu i pomorstvu, turizmu, poljoprivredi, energetici i prometu - sektorima od kojih neki već spadaju u glavne gospodarske djelatnosti u Hrvatskoj). U pripremi je strategija pametne specijalizacije za istraživanje i inovacije koja bi trebala dati detaljniju analizu potencijala i doprinosa pojedinih tehnoloških područja za daljnji razvoj hrvatskog istraživanja i gospodarstva.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Cilj je razviti poslovni sektor koji je visoko produktivan i konkurentan na europskoj razini te istraživački sektor koji može djelovati kao pokretač gospodarskog rasta uz potporu za stvaranje i širenje znanja i tehnologije podržavajući razvoj gospodarstva. Ključ je potaknuti hrvatski potencijal vezano za pametni rast jačanjem poticaja za privatni sektor da investira, inovira i surađuje s istraživačkim institucijama, s ciljem povećanja produktivnosti i diverzifikacije gospodarstva čime će se u konačnici stvoriti i održati više radnih mjesta u realnom sektoru. Ovaj rezultat će imati pozitivne implikacije koje će utjecati na sve segmente hrvatskog gospodarstva i društva. Pametan rast jedan je od stupova strategije Europa 2020. U tom pogledu, Hrvatska će težiti pametnom gospodarstvu, pametnim ljudima, pametnom življenju, pametnoj mobilnosti, pametnim gradovima i pametnoj upravi. Veća ulaganja u istraživanje, inovacije i poduzetništvo čine ključni dio europskog odgovora na ekonomsku krizu. Hrvatska se dodatno suočava s činjenicom da ta ulaganja učini učinkovitima i transformira u ekonomsku vrijednost i rast te će to i nastojati uz pomoć europskih strukturnih i investicijskih fondova. Inovacije, ne samo u smislu novih proizvoda, već i procesa, usluga, tehnologija i ideja imat će ključnu ulogu i u svim ostalim područjima koji će biti financirani iz fondova te su na neki način horizontalna tema u drugim prioritetima.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Poboljšanje istraživačke i inovacijske infrastrukture
- Jačanje učinaka istraživanja
- Konsolidacija nacionalnog inovacijskog sustava
- Poticanje inovacija i prijenosa znanja
- Stvaranje atraktivnih uvjeta za poslovni sektor za provedbu istraživanja i razvoja i inovacija
- Poticanje izvrsnosti i jačanje pametne specijalizacije
- Poticanje suradnje između sveučilišta, istraživačkog i poslovnog sektora (provedba zajedničkih istraživačko-razvojnih aktivnosti)
- Razvoj tehnoloških platformi i inovacijskih (tehnoloških) mreža, jačanje klastera konkurentnosti
- Poticanje daljnjeg napretka u ključnim tehnologijama (KET) za jačanje konkurentnosti na globalnoj razini
- Poticanje ekološki prihvatljivih zelenih i plavih tehnologija (posebice s primjenom u ribarstvu i pomorstvu, turizmu, poljoprivredi, energetici i prometu)

Poticanje poduzetništva, poboljšanje poslovnog okruženja i konkurentnosti

Sektor malog i srednjeg poduzetništva u Hrvatskoj je značajan pokretač gospodarskog rasta i zapošljavanja. Mala i srednja poduzeća čine 99,7% ukupnih poduzeća u Hrvatskoj, 67,2% zaposlenosti i stvaraju 57,1 % ukupne dodane vrijednosti. Devet od deset poduzeća u Hrvatskoj su mikro i mala poduzeća, koja zapošljavaju u prosjeku 5 radnika. Te brojke usporedive su s EU prosjekom. Mala i srednja poduzeća su fleksibilna i mogu se brzo prilagoditi promjenama na tržištu uvođenjem inovacija. Ona daju značajan doprinos izvozu i trgovinskog bilanci. Treba ih potaknuti na rast i razvoj te im pomoći da diverzificiraju gospodarstvo. U Hrvatskoj se mala i srednja poduzeća suočavaju s mnogim problemima, od nepovoljnog poslovnog okruženja, nedostatka odgovarajućih izvora financiranja, posebno tijekom ciklusa rasta (osobito novoosnovana i tehnološki orijentirana poduzeća) do nespécializiranih usluga podrške niske dodane vrijednosti. Pristup novim tehnologijama, kvalificirana radna snaga, logistika i infrastruktura su također važne determinante u stvaranju konkurentne prednosti za tvrtke. Hrvatska namjerava uložiti sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova za poboljšanje konkurentnosti i produktivnosti malih i srednjih poduzeća te osobito njihov nastup na međunarodnim tržištima.

Unatoč gospodarskim reformama, Hrvatska još uvijek ima nepovoljno poslovno okruženje i restriktivne politike na tržištu proizvoda koje otežavaju razvoj poslovanja i porast konkurentnosti. Situacija se popravila u posljednjih nekoliko godina, a Vlada je najavila daljnje mjere za pojednostavljenje poslovanja, uklanjanje prepreka ulasku i izlasku na tržište te smanjenje ukupnog administrativnog opterećenja. *Start-up* uvjeti su povoljni u odnosu na vrijeme koje je potrebno za otvaranje novog poduzeća i broj potrebnih postupaka, dok su troškovi (kao % dohotka po glavi stanovnika) neznatno veći od EU prosjeka. Treba poraditi na područjima registracije imovine i zaštiti prava ulagača.

Da bi se potaknuo rast produktivnosti treba potaknuti investicijsku klimu. Osim smanjenja administrativnog opterećenja, povećanje učinkovitosti javne uprave i pravosuđa, infrastruktura, pristup financiranju, tehnologije, inovacije i kvalificirana radna snaga ključne su determinante za povećanje gospodarskog rasta u Hrvatskoj.

Pristup svim oblicima financiranja za mala i srednja poduzeća, osobito pristup kapitalu za tehnološke *start-up* tvrtke, je ograničen. Ovo je vrlo važna prepreka povezana s povećanjem konkurentnosti i ostvarivanjem gospodarskog rasta. Zbog nerazvijenog tržišta kapitala, glavni izvori financiranja za poduzeća u Hrvatskoj su banke, koje su vrlo nesklone riziku, tako da dugoročni krediti u načelu nisu dostupni. Krediti se uglavnom koriste za kupnju zemljišta i opreme (čak 50 %), pa su poticaji u obliku kreditnih jamstava također od velikog značaja za 54% malih poslovnih subjekata. Mogućnosti za financiranje tehnoloških tvrtki u Hrvatskoj su rijetke. Rizični kapital može biti koristan pogotovo za inovativne *start-up* tvrtke i zbog profesionalne pomoći u upravljanju tvrtkom.

S obzirom na veličinu domaćeg tržišta, jasno je da hrvatska poduzeća moraju povećati konkurentnost i biti u mogućnosti ponuditi i prodavati proizvode na međunarodnim tržištima. Jačanje konkurentnosti podrazumijeva niz različitih aktivnosti, među kojima je svladavanje prepreka i ograničenja povezanih s regulatornim okvirom i administracijom, smanjivanje troškova proizvodnje, povećanje produktivnosti i usvajanje novih tehnologija.

Izvozno orijentirane tvrtke u Hrvatskoj imaju dobre adsorpcijske kapacitete (sposobnost za prepoznavanje, usvajanje i komercijalizaciju novih tehnologija), u usporedbi s niskim adsorpcijskim kapacitetom neizvoznika. 66% izvoznika primijenilo je nove tehnologije u posljednje tri godine (gotovo dvostruko više od neizvoznika). Zanimljivo je i da su hrvatske tvrtke koje koriste inovacije uspješnije od europskih tvrtki kada je u pitanju pretvaranje proizvoda u prihode od prodaje. Također u Hrvatskoj je broj malih i srednjih poduzeća koja proizvode inovacije s ekološkim učincima iznad EU prosjeka (5,08% naspram 3,79% EU prosjeka).

Razlike u poduzetničkoj aktivnosti i uspjesi uvelike se razlikuju od regije do regije. Kontinentalna Hrvatska ima 61,4% malih poduzeća i 66,9% zaposlenosti (od toga Zagreb 23,6% poduzeća i 28% zaposlenih). Poduzetnička aktivnost je također visoka u Splitsko-dalmatinskoj, Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji, a najniža u Ličko-

senjskoj županiji. Područja poput grada Zagreba i okolice te sjeverne Hrvatske dominiraju po broju inovativnih poduzeća dok područja poput Slavonije (gdje je poduzetnička aktivnost zapravo prilično visoka) znatno zaostaju.

Na lokalnoj i regionalnoj, kao i na nacionalnoj razini, poduzetničke potporne institucije su osnovane kako bi pružile različite oblike podrške poduzetnicima i obrtnicima (npr. nacionalne razvojne i investicijske agencije, organizacije poduzetnika (komore i sl.), regionalne i lokalne razvojne agencije, poduzetnički centri i poduzetnički inkubatori). Trenutno te institucije pružaju opće, nespecializirane usluge niske dodane vrijednosti. Poduzetničke potporne institucije imaju poteškoće u ispunjavanju zahtjeva poduzetnika posebno ako se radi o uslugama visoke dodane vrijednosti (upravljanje poduzećem, marketinški planovi, investicijska ocjena projekta, zaštita intelektualnog vlasništva, usluge povezane s inovacijama i razvojem proizvoda). Postoji potreba za daljnjim razvojem usluga koje bi bile primjerenije za poduzeća u skladu s njihovim razvojnim ciklusom.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Mala i srednja poduzeća su okosnica hrvatskog gospodarstva. Treba ih potaknuti na rast i razvoj te im pomoći da diverzificiraju gospodarsku aktivnost. Pristup novim tehnologijama, kvalificirana radna snaga, logistika, potpora institucija na svim razinama i infrastruktura važni su u stvaranju konkurentne prednosti za tvrtke. Hrvatska namjerava uložiti sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova za poboljšanje konkurentnosti i produktivnosti malih i srednjih poduzeća te osobito njihov nastup na međunarodnim tržištima. Rast temeljen na poboljšanju učinkovitosti (na temelju poticanja učinkovitih proizvodnih procesa, poboljšanja kvalitete proizvoda, dobre organizacije i logističkih usluga i sl.) te rast temeljen na inovacijama (na temelju poticanja razvoja novih proizvoda i usluga) jednako su važna područja ulaganja iz fondova. Ove mjere će biti upotunjene aktivnostima u drugim područjima, osobito ulaganjima u ljudski kapital i poboljšanje infrastrukture. Također se očekuje da povećanje učinkovitosti javne uprave, uklanjanje administrativnih barijera i učinkovitije pravosuđe doprinese stvaranju povoljne poduzetničke klime, koja je važan sastavni dio poslovne konkurentnosti.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Olakšavanje pristupa adekvatnim izvorima financiranja
- Poboljšanje poslovne klime i lakoće poslovanja
- Podrška stvaranju novih poduzeća, osobito onih utemeljenih na znanju i tehnologiji
- Razvoj usluga visoke dodane vrijednosti za poduzeća u svim fazama razvojnog ciklusa
- Modernizacija i poboljšanje produktivnosti, poslovnih rezultata i tehnološke spremnosti
- Podrška razvoju poduzetničkih vještina i poduzetničkog učenja
- Podrška poduzećima za razvoj i uvođenje novih tehnologija i inovacija
- Podrška razvoju proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti
- Podrška poduzećima za razvoj turističkih proizvoda
- Podrška investicijama i internacionalizaciji
- Poticanje umrežavanja, stvaranja novih vrijednosnih lanaca, klastera i zadruga

Poboljšanje dostupnosti i korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija

Digitalna agenda za Europu naglašava da je ICT pokretač stvaranja nove vrijednosti i rasta u čitavom gospodarstvu. To znači da industrija u Europi ima potrebu za otvorenim i interoperabilnim rješenjima koja će omogućiti korištenje ICT-a u svim sektorima. Analiza ICT sektora u Hrvatskoj pokazuje da unatoč postupnom širenju ICT-a u hrvatskim tvrtkama, slaba konkurentnost i produktivnost poslovnih subjekata je još uvijek u velikoj mjeri uvjetovana nedovoljnom primjenom informacijske i komunikacijske tehnologije u poslovnom sektoru, niskom razinom e-poslovanja i e-usluga. Podrška za uvođenje i unapređenje ICT alata u poslovnim procesima kroz europske srukturane i investicijske fondove stvorit će preduvjete za veću učinkovitosti, produktivnost i konkurentnost hrvatskog gospodarstva.

Hrvatska zaostaje u broju priključaka na širokopojasni Internet u odnosu na EU prosjek. Broj i gustoća priključaka širokopojasnog pristupa neravnomjerno je raspoređena po regijama što djelomično proizlazi iz nepovoljne demografske strukture, nedostatka znanja o informacijskim i komunikacijskim tehnologijama i nedovoljne dostupnosti infrastrukture za širokopojasni pristup u svim hrvatskim regijama, a posebno u ruralnim i udaljenim područjima poput otoka. Analiza trenutne zastupljenosti tehnologije ukazuje na dominaciju jedne vrste pristupa odnosno na postojeće bakrene mreže, koja zadovoljava postojeće kapacitete, ali ne dopušta značajniji napredak u dostupnosti širokopojasnog pristupa i brzini.

Gustoća širokopojasnog pristupa Internetu putem fiksnog pristupa u Hrvatskoj je 2011. godine iznosila 20,07%. To je ispod prosjeka EU-a, gdje je gustoća priključaka u istoj godini iznosila 27,68%. U posljednjih pet godina gustoće širokopojasnog Interneta u EU sve više raste. Prošle godine 66% kućanstava u Hrvatskoj imalo je pristup Internetu. Šestu godinu zaredom, broj kućanstava s pristupom Internetu u Hrvatskoj je u porastu, no još uvijek nije dosegao prosjek EU-27 (76% u 2012.). U odnosu na širokopojasni internet, 60% kućanstava u Hrvatskoj imalo je pristup u 2012. godini, dok je u EU širokopojasni pristup Internetu imalo 73% kućanstava.

U Hrvatskoj je ICT pismenosti na vrlo niskoj razini. Srednje i napredne razine računalnih vještina posjeduje 40% hrvatskih građana (2009.), što je ispod EU prosjeka (49% za istu godinu). Slična zaostajanja uočljiva su kada se uspoređuju podaci za korištenje Interneta, zapošljavanje ICT profesionalaca u tvrtkama i stjecanje ICT vještina kroz obrazovanje između Hrvatske i prosjeka EU-a.

E-poslovanje je nedovoljno prisutno u Hrvatskoj. Značajan broj kućanstava, javnih uprava, poduzeća, obrazovanih ustanova, zdravstvenih i kulturnih ustanova te drugih subjekata nema mogućnosti mrežnog pristupa za razmjenu informacija niti za pružiti i primiti e-usluge. Ulaganja u razvoj širokopojasne i brze mreža osigurat će bolji i sigurniji pristup brzom Internetu na značajnom dijelu teritorija Hrvatske, a zajedno s drugim mjerama omogućiti će i širenje e-usluga i e-sadržaja.

ICT proizvodnja i uporaba može imati velik utjecaj na gospodarstvo. ICT može osnažiti gospodarske subjekte, poboljšati njihove sposobnosti i produktivnost. Izvješća ukazuju da ICT ima važnu ulogu u olakšavanju primjene inovacija i tehnologije. Hrvatske tvrtke uvelike koriste ICT, posebno one koje djeluju u uslužnom sektoru. Daljnji razvoj ICT-a može omogućiti rast produktivnosti, posebice među onim sektorima koji koriste ICT.

Razvoj ICT-a može se iskoristiti i kao pokretač uključivog rasta. Potencijal ICT-a treba iskoristiti osobito u ruralnim i udaljenim područjima Hrvatske na način da se omogući kvalitetnije obrazovanje, zdravstvene usluge, javne, socijalne i društvene usluge te olakša razvoj poslovanja. Sve to će također potaknuti rast ICT industrije u Hrvatskoj, stvarajući potražnju za razvojem sadržaja i novo zapošljavanje.

E-uprava odnosno usluge su također nedovoljno razvijene u Hrvatskoj. Poveća li se e-sposobnosti javne uprave, relevantni alati će postati dostupni za povećanje transparentnosti i učinkovitosti te kvalitetnije usluge za građane i poslovne subjekte. Također će pozitivno doprinijeti interaktivnoj i učinkovitoj suradnji između tijela javne uprave kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj i lokalnoj razini.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Strategija Europa 2020 naglašava važnost širokopojasnog pristupa za promicanje socijalne uključenosti i konkurentnosti u EU. Cilj je omogućiti osnovni širokopojasni pristup svim Europljanima i osigurati da do 2020. godine svi Europljani imaju pristup mnogo većim Internet brzinama (iznad 30 Mbps) i da je 50% ili više europskih kućanstava pretplaćeno na internetske veze iznad 100 Mbps. Koristeći sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova Hrvatska će nastojati provesti ambiciozne ciljeve koje su postavljene u Digitalnoj agendi za Europu.

Javnoj upravi, obrazovnom sektoru, zdravstvenom sektoru, kulturnim i turističkim djelatnostima i drugim javnim djelatnostima nedostaje digitalnih podataka te mogućnost razmjene informacija u virtualnom obliku, ICT oprema i infrastruktura potrebna za umrežavanje i pružanje adekvatnih javnih usluga. ICT postaje sve više ključni element za učinkovitiju provedbu javnih politika, posebno u području obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi, mobilnosti i dr. Novi digitalni mediji omogućuju širu distribuciju kulturnih i kreativnih sadržaja, jer reprodukcija je jeftinija i brža i stvara više prilika za autore i davatelje sadržaja te priliku za veće - čak i globalno - tržište. U okviru ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u Hrvatskoj se planira poboljšanje dostupnosti širokopojasnog Interneta, razvoj e-sadržaja i potpora za e-poslovanje tvrtkama, provedba rješenja u e-zdravstvu te potpora e-obrazovanju kako bi se slijedili ciljevi postavljeni u Digitalnoj agendi za Europu.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Poboljšanje dostupnosti i korištenja širokopojasnog pristupa
- Razvoj i povećanje dostupnosti i pouzdanosti digitalnih radiokomunikacijskih mreža
- Poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti poslovanja kroz primjenu ICT-a
- Poticanje razvoja e-usluga za mala i srednja poduzeća
- Podrška digitalizaciji poslovnih usluga i proizvoda
- Povećanje korištenja ICT-a u javnoj upravi, razvoj javnih e-usluga i e-sadržaja
- Razvoj digitalnih kulturnih sadržaja
- Razvoj ICT proizvoda i usluga za građane s posebnim potrebama
- Razvoj i adaptacija ICT sustava i mreža za pružatelje socijalnih usluga (usluga socijalne skrbi)
- Potpora za širenje usluga i sadržaja e-zdravstva i e-obrazovanja

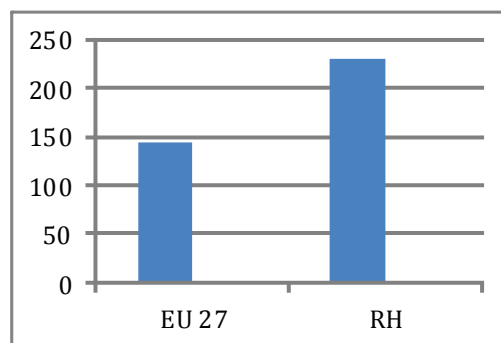
Poticanje energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i zaštite prirodnih resursa

Održivi razvoj, odnosno uravnoteženje društveno-ekonomskog napretka te očuvanja i unaprjeđenja kvalitete okoliša, predstavlja jedan od glavnih izazova za Hrvatsku. Stoga je nužno osigurati promjenu postojećih trendova koji se primarno očituju kroz neučinkovito i neodrživo iskorištavanje prirodnih resursa, utemeljenost gospodarstva i društva u cjelini na neefikasnom korištenju energije, nerazvijenu (komunalnu) infrastrukturu te nedovoljna ulaganja u zaštitu okoliša i energetiku. Imajući u vidu prirodni položaj i karakteristike Hrvatske, klimatske promjene na globalnoj razini predstavljaju realnu prijetnju društvu i gospodarstvu te su potrebne značajne aktivnosti na prevenciji te minimiziranju negativnih učinaka. Investicije usmjerene na promjenu opisanih trendova dovest će s jedne strane do bržeg i ujednačenijeg razvoja pojedinih regija ali i stvoriti potencijal za ulaganja i stvaranje novih održivih i “zelenih” radnih mjesta.

Hrvatska ne upravlja učinkovito vlastitim prirodnim, kulturnim i proizvodnim resursima. Štoviše, isti se često iskorištavaju na neadekvatan i dugoročno neodrživ način, što rezultira značajnim dodatnim troškovima, ali i ugrožavanjem okoliša. Energetski sektor se primarno zasniva na uvoznim fosilnim gorivima koja čine 88% ukupne potrošnje energije. Udio obnovljivih izvora energije u krajnjoj potrošnji je ispod 15%, dok je potrošnja energije u gotovo svim sektorima, uključujući i stanovništvo, izrazito neučinkovita.

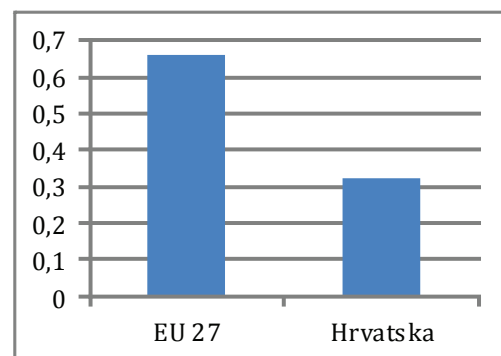
Energetska intenzivnost gospodarstva, usporedba Hrvatske i EU-27

(paritet 1 kg nafte prema 1000 eura)

Izvor: Eurostat

Ulaganja u zaštitu okoliša (% BDP), usporedba Hrvatske i EU-27

Izvor: Eurostat

Osnovna okolišna, primarno komunalna, infrastruktura značajno je ispod razine prosjeka EU-a, a takvo stanje ilustrira činjenica da je samo 43,6% stanovništva priključeno na sustav javne kanalizacije, dok 90% proizvedenog komunalnog otpada završava na odlagalištima uz svega 16% udjela odvojeno sakupljenog otpada iz komunalnog

otpada. Imajući također u vidu potrebu osiguravanja odgovarajućeg upravljanja područjima ekološke mreže (NATURA 2000) koja obuhvaća 29,38% ukupnog teritorija Hrvatske te s druge strane preduvjeta za dugoročan razvoj urbanih sredina u kojima živi najveći dio stanovništva, jasna je potreba značajnog povećanja ulaganja u ravnomjerni i održivi teritorijalni razvoj.

Izložena problematika sektora energetike i zaštite okoliša čini dio ukupne slike prilagodbe klimatskim promjenama koja je od iznimnog značaj za Hrvatsku, s obzirom na izuzetnu osjetljivosti osnovnih ekonomski aktivnosti (turizam, poljoprivreda), ali i općih životnih uvjeta (posebno u područjima posebnih prirodnih obilježja). Povezano i jednim dijelom uzrokovano klimatskim promjenama, treba sagledati i pojavu izrazito visokih troškova različitih prirodnih katastrofa, kao što su poplave, požari i suše.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

U kontekstu postizanja održivog razvoja, očekivane ključne promjene vežu se uz podizanje konkurentnosti gospodarstva temeljeno na prijelazu na nisko-ugljične tehnologije uz održivo iskorištavanje resursa i smanjenje emisija te ulaganja u očuvanje i zaštitu okoliša uz prevenciju gubitka bioraznolikosti, uz osiguravanje uravnoteženog prostornog razvoja Republike Hrvatske.

Konkretno europski strukturni i investicijski fondovi u razdoblju 2014.-2020. godine trebali bi pomoći u ostvarivanju ciljeva energetske politike EU-a te omogućiti prilagodbu klimatskim promjenama i smanjivanju troškova uzrokovanih prirodnim i tehničkim rizicima. Također osigurati će se dostizanje standarda EU-a u pružanju komunalnih usluga (vode, otpad) te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim bogatstvima.

Sve navedene mjere, odnosno ukupno poticanje ovakvog smjera (razvoja) trebalo bi omogućiti promicanje novih inovativnih tehnologija te kroz razvoj „zelenog“ gospodarstva dati jak poticaj ukupnom razvoju i zapošljavanju, što će u konačnici dovesti do smanjenja razlika u razvijenosti među regijama.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

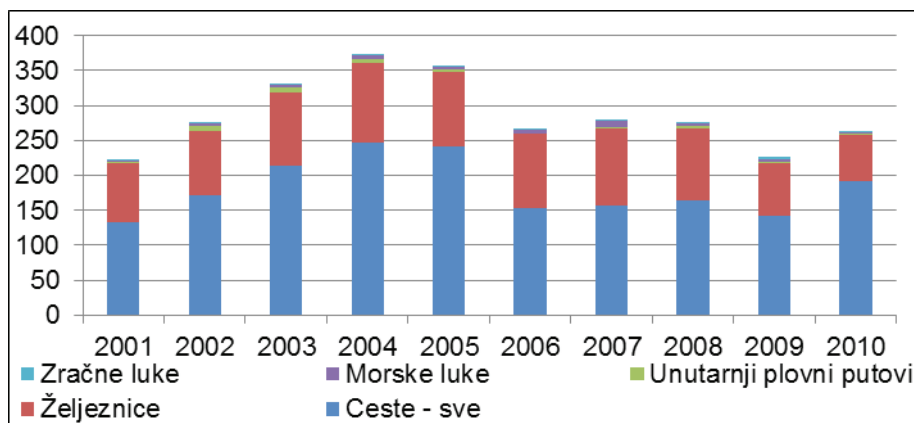
- Poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora
- Provođenje mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu i industriji te uvođenje pametnih mreža i brojila
- Izrada sektorskih planova za prilagodbu klimatskim promjenama
- Prevencija i upravljanje katastrofama (zaštita od poplava, požara i navodnjavanje)
- Ulaganja u vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- Ulaganja u izgradnju modernih sustava za gospodarenje otpadom, sanaciju odlagališta te mjere za odvojeno prikupljanje i recikliranje otpada
- Očuvanje ekološke mreže Natura 2000 kroz uspostavu cjelovitog okvira za upravljanje, praćenje stanja očuvanosti prirode (monitoring), uspostavu informacijskog sustava, inventarizaciju, razvoj akcijskih planova i mjera za očuvanje i zaštitu vrsta i staništa
- Mapiranje, očuvanje i unaprijeđenje stanja vrijednih ekosustava i usluga koje pruža kao i obnovu staništa (prvenstveno šumskih staništa), uključujući i razminiranje
- Mjere za očuvanje i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine
- Integrirani urbani razvoj kroz mjere vezane uz revitalizaciju zapuštenih prostora, poboljšanje kvalitete života i okolišnih uvjeta
- Jačanje institucionalnih kapaciteta za održivi razvoj i “zeleno” gospodarstvo na svim razinama, obrazovne mjere, promidžba i jačanje svijesti

Poboljšanje prometnih mreža i infrastrukture

Razvoj prometnog sektora i njegovih pratećih djelatnosti imaju veliki potencijal za biti relevantni pokretači razvoja gospodarstva zahvaljujući povoljnom geoprometnom položaju i prirodnim obilježjima Hrvatske. Postojeća infrastruktura predstavlja dobru početnu poziciju za nastavak razvoja prometnog sektora. Iako opremljena kvalitetnom mrežom autocesta, svi ostali oblici prijevoza zahtijevaju poboljšanje kvalitete, s naglaskom na sigurnost i zaštitu okoliša. Rješavanje nedostataka, poput pristupačnosti i povezanosti svih dijelova Hrvatske, nužno je ne samo u kontekstu ostvarivanja regionalnoga gospodarskog potencijala, već i podizanja ukupne kvalitete života u Hrvatskoj.

Nedostaci hrvatskog željezničkog prijevoza, loša infrastruktura, zastarjeli vozni park te zastarjela oprema za signalizaciju i komunikaciju, željeznički promet čine nerazvijenim oblikom prometa. Općenito, nedovoljna povezanost s europskom mrežom i nerazvijena intermodalnost su izazovi s kojima se cjelokupni prometni sektor u Hrvatskoj danas suočava, stoga je ulaganja potrebno usmjeriti na razvoj funkcionalnog intermodalnog prijevoza i održivog prometnog sustava.

Ulaganja javnog sektora u promet u Hrvatskoj (u milijunima eura)

Izvor: DZS

Nedovoljna dostupnost i niska povezanost pojedinih područja i otoka predstavljaju još jedan veliki izazov. Naime, problemi kao što su zastarjela infrastruktura, visoki troškovi održavanja, slaba povezanost pojedinih područja, slabe veze između otoka te između obale i otoka i nedovoljni kapaciteti postojeće prometne infrastrukture rezultiraju lošom pristupačnosti regija i utječu na regionalnu konkurentnost. Također, sigurnost u prometu je nezadovoljavajuća pa sigurnosna pitanja ostaju otvorena za svaki od prometnih podsektora, kao i pitanja očuvanja okoliša, naročito u funkciji razvoja održive urbane mobilnosti.

Uvozom oko 50% svojih energetske potrebe Hrvatska je konstantno suočena s izazovima sigurnosti opskrbe energijom i kontinuiranim rastom uvoza. U razdoblju od 2014.-2020. Hrvatska se treba usmjeriti ka ublažavanju ovisnosti o uvozu energije prilagodbom cjelokupnog sustava distribucije energije svojim potrebama.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Korištenje sredstava europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju 2014.-2020. godine za daljnji razvoj prometnih mreža i infrastrukture, uglavnom multimodalnih i interoperabilnih koridora i čvorova, rezultat će stvaranjem spoja Hrvatske s multimodalnim jedinstvenim europskim prometnim područjem. Prvenstveno se tu misli na širenje mreže željezničkih pruga koje će poslužiti teretnom prijevozu, lukama, industrijskim područjima te međugradskoj povezanosti. Projekti usmjereni ka uklanjanju uskih grla u unutarnjim plovnim putevima duž TEN-T mreže te ulaganje u morske luke od posebnog (međunarodnog) značaja pomoći će podizanju njihove

konkurentnosti. Koordinirana modernizacija i razvoj cesta, željeznica, morskih luka, unutarnjih plovnih puteva i zračnih luka nužna je u smislu postizanja održivog razvoja svih oblika prijevoza, kao i njihove interakcije s EU i prometnim sustavima trećih zemalja.

Na regionalnoj i lokalnoj razini, postići će se bolja dostupnost i povezanost, osobito u obalnim područjima i na otocima, dok će se ulaganjem u gradske obilaznice, objekte za šetnju, vožnju biciklom i "čisti" javni prijevoz poboljšati dostupnost u urbanim područjima i pospješiti dekarbonizacija prometnog sektora. Općenito, većina planiranih investicija u sektoru prometa rezultirat će poboljšanjima u kvaliteti usluge prijevoza i sigurnosti.

Stvaranje sigurnosti opskrbe plinom i strujom razvojem pametnih mreža za distribuciju, skladištenje i prijenos energije te integracijom distribuirane proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, doprinijet će osiguranju povoljnijih ekonomskih uvjeta u Hrvatskoj.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

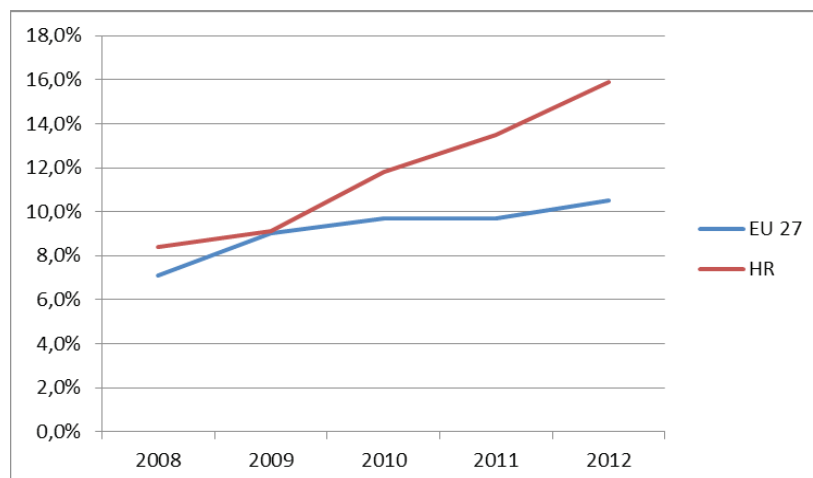
- Modernizacija željezničkih pruga od međunarodnog prometnog značaja (TEN-T) kao i onih od regionalne i lokalne prometne važnosti, te njihova elektrifikacija
- Razvoj intermodalnih sustava prijevoza putem izgradnje multimodalnih prometnih poveznica (u smislu povezivanja s glavnim međunarodnim zračnim lukama, riječnim i pomorskih lukama)
- Razvoj unutarnjih plovnih puteva, zračnih luka i pomorske i riječne lučke infrastrukture
- Izgradnja nove cestovne infrastrukture na TEN-T osnovnoj mreži, s naglaskom na povezivanje izoliranih područja
- Ugradnja nove generacije signalnih i sigurnosnih sustava
- Obnova i nabavka novog voznog parka za putnički promet i transport roba s naglaskom na očuvanje okoliša
- Izgradnja i nadogradnja državnih i županijskih cesta s ciljem poboljšanja sigurnosti na cestama i prometne povezanosti
- Razvoj inteligentnih, održivih, integriranih gradskih i prigradskih sustava javnog prijevoza s niskim udjelom ugljika te uvođenje sustava za upravljanje i nadzor javnim prijevozom s ciljem uklanjanja zagušenja i uskih grla
- Poboljšanje javnih prometnih veza između obale i otoka te među otocima
- Razvoj obalne i lučke infrastrukture i objekata, uključujući sigurnost, zaštitu i brodske izvor zagađenja
- Razvoj strateške plinske i električne infrastrukture

Povećanje sudjelovanja na tržištu rada

Situacija na tržištu rada u Hrvatskoj je vrlo nepovoljna. Stopa nezaposlenosti je među najvišima u EU, tržište rada je suviše rigidno, nefleksibilno i neusklađeno s obrazovnim sustavom, mjere zapošljavanja nemaju dostatan doseg, obuhvat i vrjednovanje, poduzetnička klima je nepovoljna, a ukupna produktivnost rada, ključnog čimbenika gospodarskog rasta, je niska. Ulaganjima iz europskih strukturnih i investicijskih fondova nastojat će se ispraviti neravnoteža i postići bolja usklađenost ponude i potražnje vještina na tržištu rada. Povećat će se mogućnost zapošljavanja radno sposobnog stanovništva, uključujući i posebne skupine populacije s otežanim sudjelovanjem na tržištu rada. Unaprijedit će se uloga HZZ-a i ostalih dionika na tržištu te povećati učinkovitost i pokrivenost aktivnih mjera zapošljavanja na nacionalnoj, regionaloj i lokalnoj razini.

Postojeći strukturni problemi tržišta rada posljedica su društveno gospodarskih zbivanja kroz protekla dva desetljeća, a potencirani su početkom globalne ekonomske i financijske krize krajem 2008. godine i ulaskom Hrvatske u razdoblje recesije, što se očitovalo izrazito negativnim trendovima. Tako se u razdoblju 2008.–2012. stopa nezaposlenosti skoro udvostručila, od 8,4% do 15,9%. Prema stopi zaposlenosti od 55,4% u 2012. godini Hrvatska je zajedno s Grčkom (55,3%) na samom dnu EU, a stopa nezaposlenosti mladih od 43% u 2012. godini svrstava Hrvatsku na treće mjesto u EU, odmah ispod Španjolske (53,2%) i Grčke (55,3%). Sigurni znakovi oporavka u nadolazećem srednjoročnom razdoblju nisu prisutni.

Stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj i EU, u razdoblju 2008. – 2012.

Izvor: Eurostat

Hrvatsko tržište rada suviše je rigidno i nefleksibilno, a mogućnost zapošljavanja različitih skupina ljudi ograničena. Nedostatak učinkovite interakcije tržišta rada i obrazovnog sustava naglašava neravnotežu i konstantu potrebu za usklađivanjem ponude i potražnje vještina na tržištu rada. Razina samozapošljavanja je nedovoljna i odraz je manjka učinkovitih mjera za potporu i promicanje samozapošljavanja, ali i prisutnost brojnih administrativnih barijera koje općenito stvaraju nepovoljnu poduzetničku klimu. Određene specifične skupine populacije posebno su pogođene nepovoljnom situacijom na tržištu rada, pogotovo mladi, žene i starije osobe, branitelji, osobe s posebnim potrebama, pripadnici nacionalnih manjina te dugotrajno nezaposlene osobe.

Hrvatski zavod za zapošljavanje i druge javne institucije nemaju dostatne kapacitete za učinkovito ispunjavanje uloge posrednika između ponude i potražnje za radom, kako na nacionalnoj, tako i na regionalnoj i lokalnoj razini. Iako se aktivne mjere politike tržišta rada redovito prilagođavaju potrebama tržišta rada i unaprjeđuju, ne postoji sveobuhvatan sustav praćenja i vrjednovanja njihove učinkovitosti. Naposljetku, nužnu reformu tržišta rada potrebno je provoditi istodobno s reformama u ostalim sektorima poput sustava obrazovanja, socijalne skrbi te

mirovinskog sustava, kako bi se povećala produktivnost rada, smanjio udio sive ekonomije ojačala održivost javnih financija.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Europski strukturni i investicijski fondovi podupirat će mjere usmjerene na poboljšanje učinkovitosti tržišta rada, kao i učinkovitosti institucija koje na njemu djeluju. Nastojat će se povećati fleksibilnost tržišta podupiranjem stvaranja fleksibilnih radnih mjesta i radnog okruženja, sposobnog za prilagodbu na promjenjivo poslovno okruženje. Očekuje se povećanje zapošljivosti radno sposobnog stanovništva boljom interakcijom tržišta rada i obrazovnog sustava, kao i većim uključivanjem poslovnih subjekata u cilju osiguravanja potrebnih vještina. Posebno će se podupirati programi kojima se povećava sudjelovanje specifičnih skupina na tržištu rada, a čiji je položaj na tržištu izrazito nepovoljan. Nadalje, sredstva će biti usmjerena na povećanje učinkovitosti djelovanja HZZ-a i ostalih institucija na tržištu rada, novih i unaprjeđenje postojećih usluga i procesa, jačanje institucionalnih kapaciteta i suradnje, ali i kroz poboljšanje analitičkih sposobnosti institucija, s uspostavom učinkovitog sustava razmjene informacija između svih relevantnih subjekata na tržištu rada. Isto tako, planira se povećanje učinkovitosti i doseg aktivnih mjera politike zapošljavanja, uz istodobnu implementaciju sustava za njihovu redovnu evaluaciju. Podupirat će se otvaranje radnih mjesta i veća regionalna mobilnost rada u slabije razvijenim područjima, diverzifikacija gospodarske djelatnosti i otvaranje novih malih poduzeća u udaljenim, ruralnim i obalnim područjima te jačanje lokalnih mreža i inicijativa za zapošljavanje.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

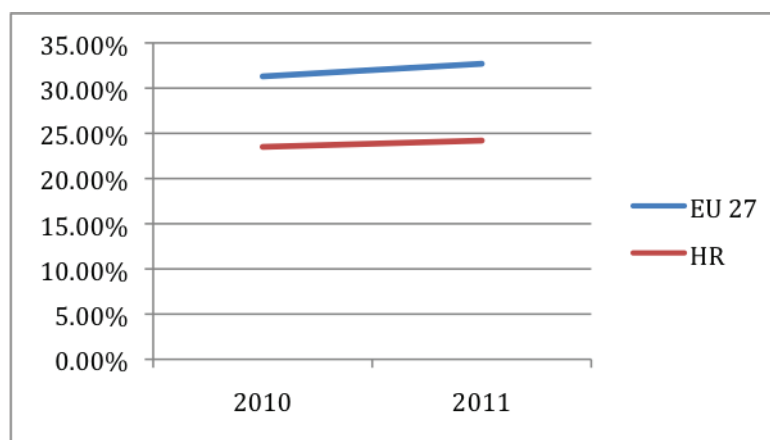
- Mjere za poboljšavanje učinkovitosti mjera aktivne politike zapošljavanja
- Razvoj novih usluga podrške zapošljavanju i osiguravanje njihove dostupnosti
- Modernizacija institucija za podršku zapošljavanju uključujući podizanje razine znanja i vještina pružatelja usluga i informatizaciju poslovnih procesa
- Jačanje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoj usluga za savjetovanje u karijeri
- Jačanje zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih osoba te drugih skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada i sprječavanje dugotrajne nezaposlenosti
- Obrazovanje i osposobljavanje sukladno potrebama tržišta rada
- Mjere za povećanje pristupa žena na tržište rada i ravnopravnosti spolova
- Podrška mladima za stjecanje radnog iskustva i provedba Garancije za mlade
- Poticanje samozapošljavanja i poduzetništva
- Povezivanje poslodavaca i obrazovnih institucija
- Jačanje mentorstva, pripravništva i učenja na poslu
- Jačanje suradnje među dionicima na lokalnoj razini i potpora lokalnim inicijativama za zapošljavanje
- Suradnja u okviru EURES mreže na nacionalnoj i međunarodnoj razini
- Razvoj programa za radnike u sektorima u restrukturiranju
- Podizanje razine zaštite na radu
- Mjere poboljšanja pristupa informacijama na lokalnoj razini i razmjene informacija na svim razinama

Smanjenje siromaštva i jačanje socijalne uključenosti

Hrvatska bilježi visoke stope rizika od siromaštva, materijalne deprivacije i socijalne isključenosti, naročito ranjivih skupina društva. Provedbom niza aktivnosti u području socijalne skrbi, zdravstvene zaštite, odgoja i obrazovanja djece, aktivnog starenja te mjera vezano uz zaštitu ranjivih skupina stanovništva i njihovo aktivno uključivanje u tržište rada, korištenjem strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju od 2014. do 2020. nastojat će se promijeniti trend porasta siromaštva koji prevladava posljednjih godina. Naglasak je na poboljšanju kvalitete i dostupnosti socijalne, zdravstvene i stambene infrastrukture i pratećih usluga, kao i njihovim proširenjem kako bi se osigurale jednake mogućnosti svim građanima, bez obzira na pripadnost, materijalni status ili područje na kojem žive. Spomenute će aktivnosti imati i direktan pozitivan utjecaj na gospodarski i društveni razvoj slabije razvijenih područja RH, smanjenje razlika između urbanih i ruralnih područja te, općenito, na poboljšanje kvalitete života i životni standard građana.

Smanjenje gospodarske aktivnosti rezultiralo je visokom nezaposlenosti i smanjenjem stope sudjelovanja na tržištu rada te je istovremeno dovelo do porasta broja stanovnika koji žive u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti na 1 328 000 u 2011. godini što predstavlja 32,7% ukupnog stanovništva. Time Hrvatska postaje jedna od pet država članica EU s najvećom stopom siromaštva.

Stopa siromaštva ili socijalne isključenosti, Hrvatska u usporedbi s EU-27

Izvor: Eurostat

Najugroženija skupina društva su stariji, naročito žene u dobi iznad 65 godina. Visoka razina siromaštva zabilježena je i među nezaposlenima, neaktivnim stanovništvom, umirovljenicima i samozaposlenima, ali sve više i među zaposlenom populacijom. U ranjive skupine između ostalih ubrajaju se djeca i mladi, djeca i mladi bez adekvatne roditeljske skrbi, djeca i mladi s poremećajima u ponašanju, djeca s poteškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, jednoroditeljske obitelji, branitelji, izbjeglice, povratnici, Romi, pripadnici drugih nacionalnih manjina, beskućnici i žrtve obiteljskog nasilja. Pripadnici ranjivih skupina nerijetko nemaju adekvatno riješeno stambeno pitanje i često se susreću s različitim oblicima diskriminacije u privatnom i poslovnom životu. Time su njihov položaj u društvu i aktivno uključivanje u sustav obrazovanja i tržište rada kontinuirano otežani.

Zbog ograničenih mogućnosti zapošljavanja i gospodarskog djelovanja u ruralnim sredinama, osjetljivost na siromaštvo izraženija je nego u urbanim područjima. Nejednakosti između pojedinih regija naglašene su i u pogledu njihove atraktivnosti za život, a manifestiraju se kroz različitu dostupnost kvalitetnih zdravstvenih i socijalnih usluga te drugih usluga u zajednici za ranjive skupine, lošijeg stanja stambenog fonda i infrastrukturnih objekata, kao i u pogledu nejednakih mogućnosti stjecanja željenog obrazovanja i kvalifikacija te ukupno smanjenih potencijala za razvoj tih regija.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Jedan od krovnih ciljeva korištenja europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju od 2014. do 2020. godine je smanjiti siromaštvo i povećati socijalnu uključenost, naročito ranjivih skupina društva. Ključne promjene koje je nužno ostvariti da bi cilj bio postignut vežu se prvenstveno uz gospodarski oporavak, ali jednako tako i uz niz aktivnosti koje će dovesti do uključivog rasta i integracije ranjivih skupina u društvo i tržište rada. U tom kontekstu, poboljšat će im se stambena situacija, olakšati pristup tržištu rada te povećati dostupnost integriranih socijalnih usluga za podršku za život u zajednici. Također se očekuje značajno poboljšanje učinkovitosti sustava zdravstvene i socijalne skrbi te skrbi za djecu i starije, uključujući osiguravanje jednakog pristupa kvalitetnim i modernim uslugama na regionalnoj i lokalnoj razini prilagođenima stvarnim potrebama građana. Jednako bitna promjena koja se očekuje jest povećanje zastupljenosti socijalnog poduzetništva.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Modernizacija i informatizacija sustava zdravstvene skrbi, uključujući razvoj zdravstvene infrastrukture i pratećih usluga na regionalnoj i lokalnoj razini
- Mjere zaštite i poboljšanja zdravlja stanovništva
- Stambeno zbrinjavanje ranjivih skupina društva
- Urbana obnova
- Razvoj infrastrukture i pratećih usluga za odgoj i obrazovanje djece, dugotrajnu skrb i skrb za starije
- Deinstitutionalizacija korisnika socijalne skrbi, transformacija domova socijalne skrbi, razvoj socijalne infrastrukture i razvoj socijalnih usluga za podršku za život u zajednici
- Unaprjeđenje socijalnih usluga i jačanje socijalne mreže
- Podizanje razine zapošljivosti ranjivih skupina kroz programe profesionalne rehabilitacije, individualnih savjetovanja i treninga
- Razvoj usluga podrške aktivnom uključivanju kroz olakšan pristup obrazovanju i zapošljavanju
- Provođenje mjera aktivnog starenja
- Smanjenje diskriminacije
- Razvoj i provedba projekata socijalnog poduzetništva

Poboljšanje kvalitete, relevantnosti i dostupnosti obrazovanja

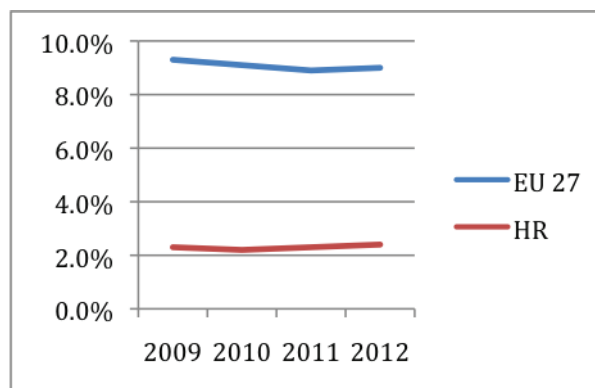
Iako je Hrvatska u boljem položaju gledajući rano napuštanje školovanja, po pitanju dostignutog tercijarnog stupnja obrazovanja nalazi se znatno ispod EU prosjeka. Također, hrvatski obrazovni sustav nije usklađen s današnjim potrebama tržišta rada te doprinosi smanjenoj zapošljivosti radne snage koja ne raspolaže znanjima, vještinama i kompetencijama koje su neophodne za opstanak na tržištu. Problem je i u nejednakoj dostupnosti obrazovanja na regionalnoj i lokalnoj razini. Ulaganjima u obrazovnu infrastrukturu, informatizaciju administrativnih procesa na svim razinama obrazovanja, modernizaciju i poboljšanje dostupnosti kvalitetnih i relevantnih obrazovnih programa na svim razinama, unaprjeđenje obrazovnih standarda i drugih mjera poticanja sudjelovanja u obrazovnim programima na svim razinama, nastojat će se iskoristiti značajan utjecaj koji obrazovanje ima na stvaranje i promicanje gospodarskog rasta, smanjenje nezaposlenosti i socijalne isključenosti.

Obrazovni sustav u Hrvatskoj nije u skladu s potrebama tržišta rada što se očituje u provedbi zastarjelih kurikuluma i programa te dovodi do smanjene zapošljivosti radne snage. Ovaj problem izrazito smanjuje relevantnost i učinkovitost obrazovnog sustava koji raspolaže ograničenim mogućnostima za stjecanje zanimanja i kvalifikacija prilagođenima gospodarskim trendovima i potražnji na samom tržištu rada. Naglasak je još uvijek na formalnom obrazovanju, međutim, u tijeku je provedba Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koja bi trebala pridonijeti prepoznavanju važnosti i priznavanju ishoda neformalnog i informalnog učenja.

Hrvatska u usporedbi s EU prosjekom ima bolju statistiku ranog napuštanja školovanja, ali su ishodi obrazovanja lošiji u toj usporedbi na svim razinama obrazovanja. Isto upućuje na potrebu poboljšanja kvalitete obrazovnog sustava. Udio stanovništva u dobi od 30 do 34 godine sa završenim tercijarnim obrazovanjem također je značajno ispod prosjeka EU, unatoč tome što sve veći broj ljudi započinje tercijarno obrazovanje. Sudjelovanje u programima cjeloživotnog obrazovanja, naročito populacije u dobi od 25 do 64 godine, niže je nego u drugim državama članicama EU. Trenutno nezadovoljavajući stupanj uključenosti građana u programe obrazovanja, osim financijskim razlozima, dijelom je uvjetovan i aktualnom obrazovnom ponudom te njezinom kvalitetom.

Stopa sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju populacije u dobi od 25 do 64 godine,

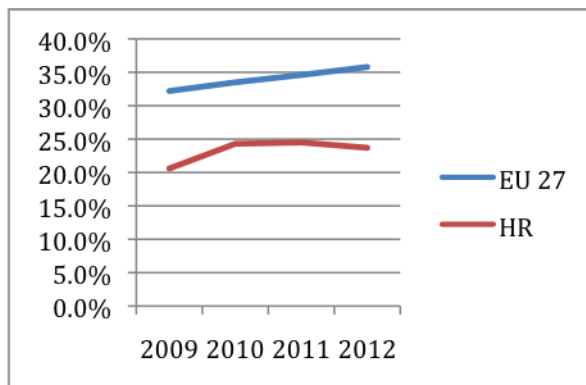
Hrvatska u usporedbi s EU-27

Izvor: Eurostat

Stopa populacije u dobi od 30 do 34 godine sa završenim tercijskim obrazovanjem,

Hrvatska u usporedbi s EU-27

Izvor: Eurostat

Važni preduvjeti za kvalitetan odgoj i obrazovanje su dostupnost, mreža i opremljenost odgojno-obrazovnih ustanova na svim razinama. Poseban je problem nejednačenost uvjeta koja ugrožava ostvarivanje jednakih mogućnosti za sve. Stoga je izjednačavanjem uvjeta obrazovanja potrebno osigurati stjecanje temeljnih kompetencija za nastavak obrazovanja ili pristup tržištu rada za sve učenike.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Europski strukturni i investicijski fondovi u razdoblju od 2014. - 2020. godine u području obrazovanja bit će namijenjeni mjerama poboljšanja kvalitete i relevantnosti obrazovnog sustava i osiguravanja njegove dostupnosti i jednakog pristupa na svim razinama. U tom kontekstu, naglasak će biti na provedbi kvalitetnijih obrazovnih programa temeljenih na ishodima učenja i modernim kurikulumima oblikovanim sukladno potrebama tržišta rada, čime će se povećati fleksibilnost obrazovnog sustava i smanjiti jaz između obrazovnog sustava i potreba tržišta rada. Posebna pažnja posvetiti će se razvoju transverzalnih kompetencija koje moraju biti zastupljene u svim programima na svim razinama, a osobito stoga što doprinose većoj zapošljivosti. Daljnje poboljšanje zapošljivosti radne snage proizaći će iz poticanja sudjelovanja u programima cjeloživotnog obrazovanja na svim razinama. Unaprijedit će se sustav stručnog usavršavanja nastavnika kao i sustav osiguranja kvalitete u obrazovanju. Nadalje, spajanjem škola na ultrabrz Internet, izgradnjom lokalnih mreža, digitalizacijom obrazovnih sadržaja i omogućavanjem njihove dostupnosti, pružanjem podrške i obrazovanja nastavnicima za primjenu tehnologija u nastavi i korištenje e-usluga, omogućiti će se školama da postanu digitalno zrele i spremne za suvremeno poučavanje. U konačnici, promjene u sustavu obrazovanja pridonijet će ostvarivanju veće stope populacije u dobi od 30 do 34 godine sa završenim tercijskim obrazovanjem, kao i zadržavanju niske razine populacije koja rano napušta obrazovanje.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Razvoj i modernizacija obrazovne infrastrukture na svim razinama
- Informatizacija administrativnih procesa na svim razinama obrazovanja
- Razvoj i provedba kurikuluma temeljenih na ishodima učenja na svim razinama obrazovanja
- Unaprjeđenje sustava priznavanja kompetencija stečenih u procesu neformalnog i informalnog učenja
- Poboljšavanje kvalitete obrazovanja na svim razinama
- Poticanje stjecanja znanja kroz praktičan rad uključujući razvoj i provedbu pripravničkih programa u suradnji s poslodavcima
- Poticaj doktorskim studijima i istraživačkim programima
- Poboljšanje studentskog standarda
- Poboljšanje pristupa obrazovanju ranjivim skupinama društva
- Jačanje kapaciteta odgojno-obrazovnih djelatnika
- Unaprjeđenje učinkovitosti sustava osiguranja kvalitete
- Izjednačavanje uvjeta obrazovanja te omogućavanje jednog pristupa na svim razinama obrazovanja

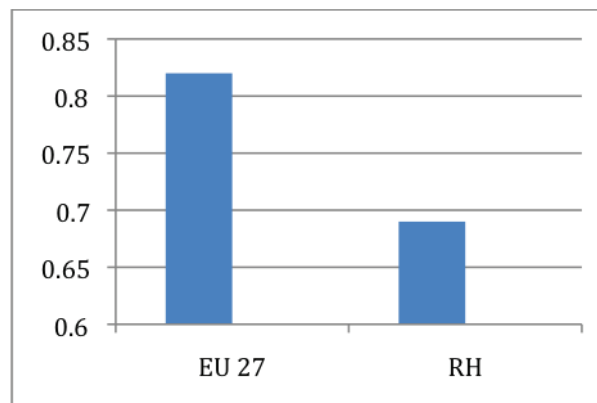
Poboljšanje učinkovitosti javne uprave i pravosuđa

Jačanje administrativnih kapaciteta te stvaranje učinkovite javne uprave i pravosuđa neosporan je i nužan preduvjet sveobuhvatnog gospodarsko-socijalnog napretka društva te je povezan s provedbom mjera koje utječu na uspješniju provedbu ciljeva iz strategije Europa 2020. Djelotvorno i funkcionalno pravosuđe omogućava jači gospodarski i socijalni razvoj potičući zdravo poduzetničko okruženje za poslovne subjekte i uklanjajući osjećaj nesigurnosti kod građana. Temeljna zadaća financiranja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u razdoblju 2014.-2020. godine jest, prije svega, ostvarenje ciljeva učinkovite, djelotvorne i transparentne javne uprave i pravosuđa kako bi se osiguralo dobro upravljanje, poboljšao proces kreiranja politika te povećala kvaliteta usluga koje se pružaju svim pravnim i fizičkim osobama, ali i kako bi se osigurao visok stupanj povjerenja građana u tijela javne vlasti i institucije.

Hrvatska je suočena s nedovoljno djelotvornim sustavom javnog upravljanja na središnjoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini, što se očituje kroz ograničavajući zakonodavni okvir, složene administrativne procedure te nekoordinirani i relativno neučinkovit proces provedbe javnih politika. Sve to ne ide u prilog gospodarskom razvoju, onemogućava jačanje poduzetništva i dotok stranih investicija te ne gradi povjerenje građana u institucije i povisuje razinu percepcije korupcije.

Unatoč određenim zakonodavnim i administrativnim reformama koje su u Hrvatskoj provedene tijekom proteklih godina, javna uprava i pravosuđe i dalje zaostaju u pogledu učinkovitosti, transparentnosti i odgovornosti u pružanju javnih usluga građanima i poslovnom sektoru. Prema indeksu učinkovitosti javne uprave Hrvatska značajno zaostaje za EU prosjekom.

Indeks učinkovitosti javne uprave (u %)

Izvor: Svjetska banka

Isto tako, u kontekstu učinkovitosti javnoga sektora u pružanju potpore i poticanju poduzetništva, Hrvatska je na 89. mjestu po Indikatoru lakoće poslovanja u 2013. godini od ukupno 189 zemalja, što predstavlja lošiji pojedinačni rezultat od svih ostalih država članica Europske unije. Unatoč vidljivim pomacima u učinkovitosti, pravosuđe i dalje opterećuju zaostaci neriješenih te količina novopristiglih građanskih i trgovačkih predmeta.

Izazov predstavljaju neadekvatni administrativni kapaciteti na svim razinama javne uprave i pravosuđa kao i nezadovoljavajuće upravljanje ljudskim potencijalima te nedovoljna fokusiranost na njihovo kontinuirano stručno usavršavanje što dodatno pridonosi neučinkovitosti. Javna uprava češće je usmjerena na procese umjesto

na rezultate. S druge strane, nedostaje produktivniji dijalog te jača i aktivnija uključenost organizacija civilnoga društva i svih zainteresiranih socijalnih partnera u proces donošenja i provedbe politika na svim razinama sustava.

Smjer za strategiju ulaganja iz EU fondova

Kao ključna promjena koju je neophodno ostvariti u nadolazećem financijskom razdoblju putem sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova nameće se potreba za stvaranjem učinkovite, djelotvorne i odgovorne javne uprave i pravosuđa. To je nužan preduvjet kako bi se poboljšao proces planiranja i kreiranja politika te postigla koordinacija donošenja odluka na svim razinama. To će dovesti do bolje usmjerenosti na pružanje kvalitetnih i pravodobnih usluga građanima i poslovnim subjektima te povećanja sigurnosti i općeg povjerenja u institucije. Učinkovita javna uprava i unaprjeđenje provedbe javnih politika imat će pozitivan učinak u kontekstu sveukupnoga gospodarskog razvitka Hrvatske te bolje iskorištenosti resursa. Napore je potrebno usmjeriti i na koordinaciju sustava i jačanje profesionalizma javne uprave i pravosuđa koji trebaju raspolagati sa stručnim, kompetentnim i rezultatski orijentiranim ljudskim resursima. Cilj je također ojačati kapacitete organizacija civilnoga društva i socijalnih partnera te njihovu suradnju s tijelima javne uprave i pravosuđa kako bi mogli ravnopravno sudjelovati u djelotvornijem procesu razvoja javnih politika. S obzirom na navedeno, ključno je djelovanje u smjeru strateškog planiranja s vrlo jakim i učinkovitim sustavom koordinacije i suradnje svih dionika ne središnjoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini upravljanja.

Ciljevi i moguća područja ulaganja

- Kvalitetniji proces donošenja i učinkovitija provedba javnih politika
- Jačanje strateškog planiranja i koordinacije na svim razinama
- Bolja dostupnost kvalitetnih javnih usluga
- Jačanje pravosudnog sustava kroz jačanje transparentnosti i efikasnosti te borbu protiv korupcije
- Jačanje kapaciteta stvaranjem profesionalnih, djelotvornih i rezultatski usmjerenih ljudskih potencijala u javnoj upravi i pravosuđu
- Jačanje kapaciteta i utjecaja organizacija civilnog društva i socijalnih partnera te njihova bolja suradnja s tijelima javne vlasti u procesu kreiranja politika
- Jačanje administrativnih kapaciteta za bolje upravljanje i iskorištavanje sredstava ESI fondova

Idući koraci u programiranju

Zajednički strateški okvir i Uredba o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu zakonodavni paket za kohezijsku politiku (tzv. zakonodavni paket za kohezijsku politiku Europske unije) trenutno je u raspravi pred Europskim parlamentom i Vijećem Europske unije³. Potvrđivanje odnosno donošenje zakonodavnog paketa za Kohezijsku politiku očekuje se do kraja 2013. godine, što znači da tek tada države članice mogu uputiti Europskoj komisiji svoje plansko-programске dokumente (Partnerski sporazum i operativne programe).

Vlada Republike Hrvatske će Partnerski sporazum i operativne programe uputiti Europskoj komisiji nakon savjetovanja sa zainteresiranim partnerima i javnosti te nakon provedenih konzultacija sa saborom Republike Hrvatske. Mišljenja zaprimljena tijekom postupka savjetovanja i konzultacija utjecat će na konačno oblikovanje teksta Partnerskog sporazuma i operativnih programa. Postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnosti i partnerima otvoren je do 20. siječnja 2014. godine. Konzultacije sa saborom Republike Hrvatske trajat će tijekom siječnja i veljače 2014. godine. Iduće javne partnerske konzultacije planirane su od 4.-6. prosinca 2013. godine. Nakon provedenih postupaka savjetovanja i konzultacija, Partnerski sporazum i operativni programi bit će završeni i upućeni na usvajanje Vladi Republike Hrvatske od strane Koordinacijskog povjerenstva za pripremu programskih dokumenata za financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. godine kao odgovornog tijela. Čitav proces bit će dovršen u prvoj polovici 2014. godine.

Za očekivati je da zreli nacrt Partnerskog sporazuma bude dovršen do kraja siječnja 2013. godine nakon čega će biti upućen Europskoj komisiji na međuservisne konzultacije. Paralelno će se dovršavati operativni programi, a kao međukorak u procesu predviđene su i treće Partnerske konzultacije početkom travnja 2014. godine koje će se baviti detaljnije tematikom operativnih programa i teritorijalnim ulaganjima.

³ Europski parlament prihvatio je zakonodavni paket za Kohezijsku politiku 19. studenoga 2013. godine te time dao potvrdu novih pravila koja bi trebala preusmjeriti ulaganja u realni sektor i područja koja su ključna za rast i zapošljavanje. Reforma Kohezijske politike uvodi novi set pravila te stavlja veći naglasak na mjerljive učinke ulaganja i poveznicu s ekonomskim upravljanjem.

Konzultacijski obrazac

Vaše ime i prezime:

Organizacija:

E-mail adresa i/ili telefon:

Adresa:

Odgovori na pitanja navedena u Konzultacijskom obrascu u nastavku utjecat će na oblikovanje konačnog teksta Partnerskog sporazuma i operativnih programa koji su trenutno u fazi pripreme te koje će Hrvatska podnijeti Europskoj komisiji u prvoj polovici 2014. godine. Zaprimiti odgovori će se razmatrati zajedno sa stajalištima izraženim u različitim formalnim postupcima pripreme plansko-programskih dokumenata te konzultativnim procesima. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije poziva na mišljenje zainteresiranu javnost.

Više informacija o strukturnim i investicijskim fondovima možete pronaći na web adresi www.strukturnifondovi.hr.

Molimo Vaše komentare pošaljite **do 20. siječnja 2014. godine** poštom na adresu:

**Uprava za strateško planiranje
Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
Račkoga 6, 10000 Zagreb**

ili na e-mail adresu: konzultacije2014-2020@mrrfeu.hr

1. Slažete li se s identificiranim glavnim izazovima i potencijalima?

Slažem se	Uglavnom se slažem	Niti se slažem ni ne slažem	Ne slažem se
-----------	--------------------	-----------------------------	--------------

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

2. Podržavate li izloženi pristup, strategiju, ciljeve i odabir područja ulaganja?

Podržavam	Uglavnom podržavam	Ni podržavam niti ne podržavam	Ne podržavam
-----------	--------------------	--------------------------------	--------------

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

3. Smatrate li da bi se bolji učinci mogli postići integriranim pristupom odnosno kombiniranim korištenjem različitih tematskih ciljeva za ostvarenje nekih ciljeva?

Da	Smatram da uglavnom bi	Nisam siguran/na	Ne
----	------------------------	------------------	----

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

4. Smatrate li da bi Hrvatska kao nova država članica s vrlo mnogo izraženih potreba trebala koncentrirati sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova na manji broj krupnijih ulaganja u ciljanim područjima?

Da	Smatram da uglavnom bi	Nisam siguran/na	Ne
----	------------------------	------------------	----

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

5. Smatrate li da bi se ulaganja iz europskih strukturnih i investicijskih fondova trebala usmjeriti isključivo u određene gospodarske sektore / industrijska područja?

Da	Smatram da uglavnom bi	Nisam siguran/na	Ne
----	------------------------	------------------	----

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

6. Koja područja ulaganja, sektore i/ili tipove ulaganja smatrate prioritetnima?

7. Koje ciljne skupine smatrate prioritetnima pri financiranju projekata iz europskih i strukturnih i investicijskih fondova?

8. Do koje razine bi trebali usmjeriti ulaganja u specifična područja ili teritorije (primjerice otoke, slabije razvijena područja, velike gradove i dr.)?

U velikoj mjeri	Do određene razine (ali ne više od 50%)	Do određene razine (ali ne više od 25%)	Vrlo malo ili uopće ne
-----------------	---	---	------------------------

Molimo Vas navedite razloge za Vaš odgovor:

9. Ukoliko imate specifične komentare koji nisu povezani s pitanjima koja smo postavili, molimo za njih iskoristite prostor ispod:

Zaprimljena mišljenja na Konzultacijski dokument bit će javno objavljena na mrežnim stranicama www.strukturnifondovi.hr.

Ukoliko želite da se Vaše mišljenje ne objavi, molimo naznačite to u kvadratiću ovdje: